

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULU
Tampere University of Applied Sciences

TOIMINIMESTÄ OSAKEYHTIÖKSI

Tomi Kestilä

Opinnäytetyö
Toukokuu 2011
Liiketalouden koulutusohjelma
Taloushallinnon suuntautumisvaihtoehto
Tampereen ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Taloushallinnon suuntautumisvaihtoehto

KESTILÄ TOMI:
Toiminimestä osakeyhtiöksi.

Opinnäytetyö 38 s. liitteet 1 s.
Toukokuu 2011

Keväällä 2010 keskustelussa Joonas Vartian kanssa heräsi ajatus opinnäytetyön tekemiseen yritysmuodon vaihtamisesta toiminimestä osakeyhtiöksi. Yrittäjänä toiminut Vartia oli pohtinut muutosta, mutta hänellä ei ollut tietoa mitä eroa yritysmuodoilla käytännössä on. Kiinnostuin aiheesta välittömästi koska taloushallinnon opinnoissa oli käsitelty kattavasti eri yritysmuotoja ja niiden verotusta. Näin työssä mahdollisuuden syventää osaamistani yritysmuotojen suhteen. Päätin tehdä työn Tmi J.Vartian toimintaan perustuen. Työn tarkoituksena oli, että yrittäjä pystyisi työn avulla oppimaan toiminimen ja osakeyhtiön keskeisimmät erot ja saaman tukea päätökseensä yritysmuodon vaihtamisessa.

Tutkimuksen teoria osuudessa perehdytään yksityiseen toiminimeen sekä yksityiseen osakeyhtiöön. Tutkimusmenetelmänä käytettiin kvalitatiivista tutkimusta. Teorian avulla tuodaan esille molempien yritysmuotojen keskeisimmät vaatimukset toiminnan käytännön hallinnoin, kirjanpidon, vastuiden sekä varojenjaon suhteen. Teorian pohjalta tehtiin myös verolaskelmia yrityksen 2010 vuoden tilinpäätöksen perusteella sekä toiminimenä, että osakeyhtiönä.

Työn tutkimusosuudessa käydään läpi yksityisen toiminimen muutos osakeyhtiöksi käytännön prosessina. Perehdyttiin muutoksen vaikutuksiin yhtiön kirjanpitoon ja verotukseen sekä päivittäisen toiminnan hallinnoimiseen. Tutkimuksessa verrattiin myös yritysmuotojen keskeisimpiä eroja. Tutkimuksessa havaittiin, että yrittäjä ei saisi verohyötyä muutoksesta osakeyhtiöksi mikäli yrityksen tulos pysyisi samalla tasolla kuin 2010. Tutkimuksessa havaittiin myös, että kohtuullisen suuresta liikevaihdosta huolimatta yrityksen tulos on suhteellisen pieni. Osittain toimialasta johtuva kulurakenne pienentää tulosta, mutta mahdollisuuksia tuloksen parantamiseen on. Yrityksen vastuiden osalta muutoksella ei ole suurta merkitystä yrittäjän nykyisiin vastuisiin, mutta muutoksen jälkeen syntyvät vastuut ovat osakeyhtiön vastuulla yrittäjän sijaan.

ABSTRACT

Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration
Accountancy and Business Administration

KESTILÄ, TOMI

From a private business to a limited company.

Bachelor's thesis 38 pages, 1 attachment.

May 2011

The idea for writing this thesis was raised in a discussion with the entrepreneur Joonas Vartia, who had been thinking about changing the corporate form from a sole trader to a limited company. As he needed information on the differences between these two forms his firm provided the basis for the work. The purpose of this thesis is to be a guideline for the process of changing the form of a company.

The theoretical part of this thesis focuses on the private business and limited company. This research introduces the essential differences in management, accounting, taxation, responsibilities and the distribution of funds between private business and limited company. The thesis includes tax calculations based on the accounting statement of the fiscal year 2010 of J.Vartia's business. The calculations were made for both private business and limited company.

The research part of the thesis examines the process of changing the form of business from a private company to a limited company. The research studies the effects of the change in daily management, accounting and taxation and compares the relevant differences between the two forms of business. In a conclusion the study shows that the change wouldn't give the entrepreneur any significant benefit in taxation or responsibilities in the current volume of his business.

Keywords: Sole trader, private business, limited company, taxation, form of business.

SISÄLLYSLUETTELO

ABSTRACT	3
1.JOHDANTO	5
1.1 TUTKIMUKSEN KOHDE	5
1.2 AIHEEN RAJAUS.....	6
1.3 KÄSITTEET JA TEORIA.....	7
1.4 TUTKIMUSKYSYMYKSET	7
1.5 AINEISTO JA MENETELMÄT.....	7
1.6 TUTKIMUKSEN KULKU	8
2 TMI J.VARTIA ESITTELY	10
3. YKSITYINEN TOIMINIMI.....	12
3.1 PERUSTAMINEN.....	12
3.2 VASTUU JA KIRJANPITO.....	13
3.3 YKSITYISNOSTOT JA VEROTUS.....	14
3.4 TOIMINIMEN EDUT JA HAITAT	17
4. OSAKEYHTIÖ	19
4.1 YLEISET PERIAATTEET	19
4.2 PERUSTAMINEN	20
4.3 HALLINTO.....	21
4.4 OSAKKEET	22
4.5 OSAKEYHTIÖN VEROTUS.....	22
4.6 OSAKKAIDEN VEROTUS.....	23
4.6.1 Varojenjako ja palkanmaksu osakeyhtiöltä osakkaalle	23
4.6.2 Peitelly osinko.....	26
4.6.3 Laiton varojenjako.....	27
4.6.4 Osakaslainat	27
4.7 OSAKEYHTIÖN EDUT JA HAITAT	28
5. YHTIÖMUODON VAIHTAMINEN TOIMINIMESTÄ OSAKEYHTIÖKSI	29
5.1 KÄYTÄNNÖN PROSESSI	29
5.2 VEROTUS	30
5.3 MUUTOS KIRJANPITOON	30
5.4 NEGATIIVINEN PÄÄOMA.....	31
5.5 YKSITYISNOSTOT/ PALKKA	31
5.6 TILINTARKASTUS.....	32
5.7 VASTUUT.....	33
5.8 VERTAILUA EDELLISIIN TILIKAUSIIN TULOS/VEROT	33
6.POHDINTA	35
LÄHTEET	37

1. JOHDANTO

1.1 Tutkimuksen kohde

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena seurata Tmi J. Vartian yhtiömuodon vaihdosta yksityisestä toiminimestä osakeyhtiöksi. Ajatus opinnäytetyön tekemisestä yritysmuodon muutoksesta heräsi keväällä 2010 keskustellessani yrittäjä Joonas Vartian kanssa. Hän on toiminut 4 vuotta jätteenkuljetusalalla yrittäjänä. Kesällä 2010 yritys siirsi toimintansa uusiin toimitiloihin Lempäälään. Tilat ovat suunniteltu ja saneerattu vastaamaan korjaamotoiminnan tarpeita ja hänelle heräsi ajatus liiketoiminnan laajentamisesta sekä henkilöauto että raskaankaluston korjaamotoimintaan. Koulutukseltaan yrittäjä on automekaanikko ja työkokemus koneiden huolto- ja korjaustöistä on karttunut omaa kalustoa huoltaessa. Tiloihin kuuluva pesuhalli mahdollistaa myös autopesulan liittämisen toimintaan. Pirkanmaan Jätehuollon uusien vaatimusten roska-autojen päästöluokituksista pakottavat yrityksen investoimaan uudempaan kalustoon sopimusten uusimiseksi. (J.Vartia)

Yrittäjällä itsellään ei ole aikaisempaa kokemusta eikä tietoa osakeyhtiöstä. Tämän tutkimuksen on tarkoitus toimia tiedonlähteenä yrittäjälle yhtiömuodon muutosta mietittäessä. Työn avulla hän tietää mitä asioita hänen tulisi ottaa huomioon yhtiömuodon vaihtamista suunnitellessa. Olennainen kysymys on, miten yrityksen toiminta muuttuisi yhtiömuodon vaihdon jälkeen. Työn tarkoituksena on selvittää toiminimen ja osakeyhtiön keskeiset erot sekä verrata niitä toisiinsa kirjanpidon ja verotuksen näkökulmasta.

Tutkimuksesta rajattiin pois muut yhtiömuodot, koska yrittäjän tarkoituksena ei ole tällä hetkellä laajentaa osakas pohjaa, vaan toimia itse yrityksen ai-noana omistajana. Osakeyhtiö on looginen valinta uudeksi yhtiömuodoksi,

sillä se kuitenkin mahdollistaa tulevaisuudessa osakaspohjan laajentamisen.

Tutkin myös mitä käytännön hyötyjä tai haittoja yritykselle yhtiömuodon vaihdosta seuraa. Tutkin yrityksen kahta edellistä tilinpäätöstä ja vertailen verotuksen kannalta, olisiko yhtiömuodon vaihdos ollut kannattavaa jo aikaisemmin.

Tätä tutkimusta luettaessa on syytä huomioida, että tiedon suhteen tulee olla kriittinen ja tarkistaa niiden voimassaolo. Veroprosentit ja viranomaismaksut vaihtuvat vuosittain ja ne tulee tarkistaa verohallinnosta ja patentti- ja rekisterihallituksesta. Tutkimuksessa on käytetty vuoden 2011 tietoja.

1.2 Aiheen rajaus

Tutkimus on rajattu käsittelemään ainoastaan yksityistä toiminimeä ja yksityistä osakeyhtiötä. Yksityinen toiminimi jakautuu yksityiseen ammatinharjoittajaan sekä yksityisliikkeeseen. Kohdeyritys toimii yksityisliikkeenä, joten työssä työstä on rajattu yksityisen ammatinharjoittajan osuus pois. Osakeyhtiötä käsitellään yhden henkilön kokonaan omistamana sekä osakaspohjan mahdollista laajentamista. Tutkin molempien yritysmuotojen perustamista, hallinnointia ja liiketoiminnan tuloksen verotusta. Työssä ei perehdytä yritysten kirjanpitoon eikä verotettavaan tulokseen vaikuttaviin tekijöihin kuten poistoihin. Osakeyhtiö varjojen jaossa on rajattu pois yhtiön purkaminen ja tutkimuksessa keskitytään osinkojen maksamiseen osakeyhtiön varjojen jaossa. Tutkimuksessa käytettävän yrityksen omistaja Joonas Vartia on kokoaikainen yrittäjä ja maksaa yrittäjän eläkevakuutusta. Työstä on rajattu liiketoiminnan välilliset verot kuten arvonlisävero.

Verotuslaskelmat tehdään jo tiedossa olevien tilikausien tulosten perusteella jotka ovat saatu yrityksen kirjanpitäjältä. Verolaskelmissa ei ole huomioitu yrittäjän henkilökohtaisia vähennyksiä ansiotulo- tai pääomatuloverotuksessa.

1.3 Käsitteet ja teoria

Tässä tutkimuksessa käytettävät teoriat pohjautuvat pääasiassa Suomen lakiin. Yritysmuodon vaihdossa käytetty teoria on Raimo Immosen Yritysjärjestelyt kirjasta. Teos käsittelee yritysjärjestelyjä eri näkökulmista ja siinä selvitetään yrityksen omistajien, johdon ja velkojien vastuukysymyksiä. Käytän tässä tutkimuksessa termiä yksityinen toiminimi, se tunnetaan myös yksityisenä elinkeinonharjoittajana, yksityisenä ammatinharjoittajana tai yksityisliikkeenä. Yksityisen toiminimen muutoksesta ei ole kirjoitettu lakiin omaa pykäläänsä vaan siihen sovelletaan lakia avoimesta ja kommandiittiyhtiöstä sekä osakeyhtiölakia ja tuloverolakia. Yksityisestä toiminimestä ei ole omaa lainsäädäntöä vaan siihen sovelletaan henkilöyhtiölakia. Osakeyhtiön toiminta perustuu osakeyhtiölakiin joka uudistui merkittävästi vuonna 2006.

1.4 Tutkimuskysymykset

Tutkimusongelma tässä työssä on miten yksityinen toiminimi muutetaan osakeyhtiöksi. Avustavina tutkimuskysymyksinä on mitä ovat toiminimi ja osakeyhtiö yritysmuotoina ja mitä eroa niillä on yritysmuotoina. Miten niiden verotus ja hallinnointi eroavat toisistaan. Minkälainen prosessi yritysmuodon vaihtaminen käytännössä on. Onko yritysmuodon vaihtaminen kannattavaa?

1.5 Aineisto ja menetelmät

Aineistona käytän kirjallisuuslähteitä, verohallinnon Internet sivuja, yrityksen tilinpäätöstietoja, haastattelun yrittäjää sekä yrityksen kirjanpitäjää. Tutkimusmenetelmänä käytän kvalitatiivista tutkimusta eli laadullista tutkimusta. Tämä työ ei varsinaisesti sisällä uutta tietoa vaan pohjautuu jo olemassa oleviin aiheesta kirjoitettuihin teoksiin teorioihin, jotka perustuvat

Suomen lakiin. Tutkimus tehdään yrittäjän näkökulmasta ja tarkoitus on toimia oppaana yrittäjälle joka harkitsee yhtiömuodon vaihtamista toiminimestä osakeyhtiöksi. Tutkimuksessa käytettävät lähteet ovat tarkistettu olevan ajan tasalla vuoden 2006 voimaan astuneen osakeyhtiölain kanssa. Työssä käytetyt veroprosentit ja yrityksen rekisteröitymiseen liittyvät maksut ovat vuoden 2011. Ansiotuloista vähennettävissä maksuissa käytetään kirkollisveroprosenttina 1,4% ja sairausvakuutusmaksun 1,19%.

1.6 Tutkimuksen kulku

Luvussa 2 esittelen Tmi J.Vartian ja jätteenkuljetuksen toimialan. Kerron lyhyesti yrityksen taustoista sekä yrityksen liiketoiminnasta ja sen laajuudesta ja kehityksestä . Kuvailen lyhyesti jätehuollon toimialana sekä kerron sen haasteista.

Luvussa 3 perehdytään yksityisen toiminimen perustamiseen , yleisiin periaatteisiin, sen päivittäiseen hallinointiin, varojen nostoon yrityksestä sekä verotukseen ja kirjanpitoon. Yhteenvedona luvun lopussa on kerrottu lyhyesti toiminimen edut ja haitat.

Luvussa 4 Keskityn yksityiseen osakeyhtiöön. Tutkin osakeyhtiön perustamista sekä vastuukysymyksiä osakkeen omistajan näkökulmasta. Selvitän niiden yhtiöoikeudelliset sekä verotukselliset vaatimukset.

Luku 5 on tutkimusosuus missä selvitetään yksityisen toiminimen muutos yksityiseksi osakeyhtiöksi vaiheittain. Siinä perehdytään muutokseen käytännön prosessina ja tutkitaan muutosta kirjanpidon ja verotuksen kannalta. Arvioin yritysmuodon vaihdon vaikutuksia liiketoimintaan ja käytännön hallintaan. Tutkin muutoksen kannattavuutta Toiminimi J.Vartian näkökulmasta. Vertaan myös toiminimeä ja osakeyhtiötä keskenään ja selvitän niiden keskeiset eroavaisuudet.

Luvussa 6 pohdin työn tuloksia yritysmuodon muutoksen kannalta. Yhteen-
vetona kerron tutkimuksen tuloksista tärkeimmät havainnot tutkimuksen
kohdeyrityksen näkökulmasta.

2 TMI J.VARTIA ESITTELY

Toiminimi J.Vartia on vuonna 2007 perustettu kuljetusalan yritys, joka toimii aliurakoitsijana Pirkanmaan Jätehuolto Oy:lle. Pirkanmaan Jätehuolto on 17 kunnan omistama yhtiö joka huolehtii jätteiden keräyksestä Pirkanmaalla. Se tarjoaa jätehuoltoon liittyviä palveluja yksityisille sekä yrityksille. Pirkanmaan Jätehuolto ei itse omista kalustoa vaan sen ostaa alihankintana jätteidenkuljetuspalvelut kuljetusalan yrittäjiltä.(Pirkanmaan Jätehuolto)

Yrittäjänä toimii 25-vuotias Pirkkalalaismies Joonas Vartia. Hän ehti työskentelemään jätteidenkuljetuksessa kahden vuoden ajan ennen kuin hänelle tarjoutui mahdollisuus ostaa toiminta itselleen hänen työnantajansa siirtymällä eläkkeelle. Huhtikuussa 2007 käynnistynyt toiminta on alun vaikeuksien jälkeen toiminut vakaalla pohjalla. Yrittäjä valitsi yksityisen toiminimen yritysmuodoksi sen yksinkertaisuuden takia. Hän ei nähnyt merkittävää hyötyä toisissa yhtiömuodoissa. Osakeyhtiötä hän piti sillä hetkellä liian monimutkaisena hallittavana. Tiedon puute oli myös vaikuttava tekijä yritysmuodon valinnassa.

Toimialana jätteidenkuljetus on hyvin haastava. Jätteidenkuljetus kuluttaa sekä kalustoa, että kuljettajia. Vaihtuvat vuodenajat ja vaihtelevat kelit tuovat oman haasteensa kaluston kunnossapitoon sekä aikatauluissa pysymiseen. Yrityksen tilinpäätöstietoja tutkiessa voi todeta, että kaluston korjauksesta aiheutuvat kulut ovat lähes puolet sen liikevaihdosta. Vuonna 2010 yritykseen palkattiin osa-aikainen mekaanikko huoltamaan ja korjaamaan kalustoa. Vuosien 2009 ja 2010 tilinpäätöstietoja vertailemalla voidaan todeta että korjauskulut ovat pienentyneet huomattavasti muutoksen jälkeen. Suuriin muutoksiin tapahtui kaluston ennakoivan huoltamisen jälkeen.

Yrityksen jätteiden keruu alue sijaitsee Lempäälän ja Vesilahden kuntien alueella. Kuukausittain kerättäviä astioita on noin 12000 kpl. Pakkaajat tyhjennetään työvuoron päätteeksi Tarastejärven kaatopaikalle. Kesäkaudella mökkiläisten lisääntyessä kerättäviä astioita on hieman enemmän. Kalustoa Tmi J.Vartiolla on kolme roska-autoa. Näistä kaksi ovat päivittäisessä käytössä.

tössä ja vanhin autoista toimii vara-autona. Yrittäjän itsensä lisäksi yrityksen palveluksessa on yksi vakituinen kuljettaja. Sesongin ja poikkeustilanteiden mukaan yrityksellä on lisäksi käytettävissä 2 työntekijää, joista toinen toimii kuljettajana ja toinen mekaanikkona. Yrityksellä on myös yhteistyökumppaneita samalta alalta, joilta se voi tarvittaessa ostaa jätteenkuljetuspalveluita, jos sen oma kalusto ja henkilökunta ovat jostain syystä estyneitä suorittamaan työtään.

3. YKSITYINEN TOIMINIMI

3.1 Perustaminen

Yksityinen toiminimi jakautuu yksityiseen ammatinharjoittajaan sekä yksityisliikkeeseen. Ammatinharjoittajaksi luetaan yritystoiminta joka perustuu yrittäjän ammattitaitoon ja työpanokseen ilman suurta pääoman tarvetta. (Villa, Ossa, Saarnilehto 2007, s20) Yksityisliikkeenä pidetään yritystoimintaa jota harjoitetaan ammatinharjoittajaa laajemmassa mittakaavassa sekä sen toiminta tapahtuu liikeyrityksen rakenteessa ja muodossa. (Villa, Ossa, Saarnilehto 2007, s21) Yksityisestä toiminimestä voidaan käyttää myös nimitystä yksityinen elinkeinonharjoittaja tai yksityisliike. Tässä työssä käytän yksityistä toiminimeä. Yksityisessä toiminimessä luonnollinen henkilö toimii elinkeinonharjoittajana yksin omistamassaan yrityksessä. Yrittäjä sijoittaa yritykseen pääomaa ja työpanoksensa. Toiminimessä yrittäjällä on valta päättää yksin kaikista yrityksen asioista. Hän myös yrityksen edustaja ulospäin sidosryhmille. Toiminimessä voi rajoituksetta käyttää yrityksen varjoja ja hänellä on oikeus ottaa lainaa tai tehdä hankintoja ja myymään yrityksen nimissä. (Kinkki & Lehtisalo 2004, s69)

Yksityisen toiminimen voi perustaa luonnollinen henkilö. Elinkeinoharjoittajan ei tarvitse tehdä toiminimestä kirjallista sopimusta. (Verohallinto 5.2.2011) Yrityksen perustamisen ensimmäinen vaihe on toiminimen valinta. Toiminimen perustaminen tapahtuu lähettämällä perustamisilmoitus kaupparekisteriin ja verohallinnolle. Perustamisilmoitus kaupparekisteriin tehdään perustamisilmoituslomakkeella, jolla yritys samalla voi ilmoittautua Verohallinnon rekistereihin. (Verohallinto. luettu 5.2.2011.) Perustamisilmoituksen liitteenä tulee olla kuitti käsittelymaksun suorittamisesta. Perustamisilmoituksen käsittelymaksu patentti- ja rekisterihallituksessa on 75 euroa vuonna 2011 (Patentti- ja rekisterihallitus, luettu) Yritys saa Y-tunnuksen

sen jälkeen kun sen perustamisilmoitus on kirjattu yritys- ja yhteisötietojärjestelmään.(PRH Tmi perustaminen) Y-tunnuksen rekisteröitymisen jälkeen yritys voi alkaa toimintansa.

3.2 Vastuu ja kirjanpito

Yksityisessä toiminimessä yrittäjä voi tehdä itsenäisesti kaikki päätökset liittyen yrityksen toimintaan liittyen, mutta kantaa myös vastuun yrityksen toiminnasta. Yrittäjä henkilökohtaisesti vastaa yrityksen kaikista veloista kaikella omaisuudellaan.(Villa, ym. 2007, s21) Yrityksen joutuessa maksuvaikeuksiin voi yrittäjä menettää kaiken omaisuutensa velkojen panttina. Yrittäjä on myös vahingonkorvausvastuussa yrityksen toiminnasta aiheutuneista vahingoista sekä rikosoikeudellisessa vastuussa.(Villa, Ossa, Saarnilehto 2007, s21) Yrittäjän on oltava tietoinen mahdollisista riskeistä erityisesti silloin, jos yrityksen perustaminen vaatii paljon vierasta pääomaa. Verojen ja yrityksen laskujen maksun laiminlyöminen kaatuu yrittäjän omalle vastuulle m, mikäli velvoitteita ei suoriteta ajallaan. Käytännössä vastuu pätee molempiin suuntiin, sillä liiketoiminta on myös vastuussa yrittäjän yksityistalouden velvoitteista.(Villa, Ossa, Saarnilehto, 2007 s21)

Yrityksen tulot ja yrittäjän muut henkilökohtaiset tulot, menot ja varallisuus on kuitenkin pidettävä kirjanpidon avulla erillään toisistaan(Kinkki & Lehtisalo. 2007.S 69). Yksityisen toiminimen tulee pitää joko yksin- tai kaksinkertaista kirjanpitoa. Yksityisliike on velvollinen pitämään kaksinkertaista kirjanpitoa. Yksityinen ammatinharjoittaja voi halutessaan pitää yksinkertaista kirjanpitoa. Kirjanpidon avulla seurataan yrityksen tuloja ja menoja sekä tehdään yrityksen tilinpäätös.(Verohallinto, luettu 15.1.2011) Sen avulla myös pystytään erottamaan elinkeinotoiminnan ja yrittäjän henkilökohtaiset menot ja tulot. Toiminimi J.Vartian toiminta lasketaan yksityisliikkeeksi, joten sen kirjanpito on ollut yrityksen perustamisesta lähtien kaksinkertainen.

3.3 Yksityisnostot ja verotus

Elinkeinotoimintaa yksityisessä toiminimessä ei veroteta erikseen, vaan sen tulos (veronalainen tulos vähennettynä vähennyskelpoisilla menoilla) jaetaan elinkeinonharjoittajan henkilökohtaiseksi pääoma- ja ansiotuloksi elinkeinotoimintaan kuuluvan nettovarallisuuden perusteella (Verohallinto, luettu 15.1.2010). Yrittäjä ei maksa toiminimessä palkkaa itselleen, vaan hän voi tehdä yksityisottoja yrityksen tililtä tarpeen mukaan. Toiminimestä ei myöskään voi maksaa palkkaa yrittäjän puolisolle tai hänen alle 14-vuotiaalle lapselle. (Verohallinto, 15.1.2010)

Liiketoiminnan tuloksesta pääomatuloa on pääsääntöisesti elinkeinotoimintaan kuuluvalla nettovarallisuudelle laskettu 20%:n, tai yrittäjän niin vaatiessa voidaan pääomatulo-osuus laskea nettovarallisuudelle 10% vuotuinen tuotto (TVL 38§). Nettovarallisuuden 10% tuoton laskeminen voi antaa yrittäjälle verohyötyä, jos liiketoiminnan tulot ovat vähäiset. Tämän ylittävä osa on ansiotuloa, joka verotetaan Suomessa käytössä olevan progressiivisen verotuksen mukaisesti. (Tomperi 2009, s29) Progressiivisessa verotuksessa ansiotulojen verotus kasvaa tulojen kasvaessa.

Vuoden 2011 verohallinnon asettama valtion tuloveroasteikko:

Verotettava ansiotulo €	Vero alarajan kohdalla €	Vero alarajan ylittävää osasta %
15600-23200	8	6,5%
23200-37800	502	17,5%
37800-68200	3057	21,5%
68200-	9593	30,0%

Lisäksi ansiotuloista pidätetään

- Kunnallisvero 20% (Pirkkalan kunta 2011)

- Mahdollinen kirkollisvero 1,40 %(Evlut.)
- Sairausvakuutusmaksu 1,19%

Pääomatulon veroprosentti vuonna 2011 on 28%.(Verohallinto)

Elinkeinotoiminnan nettovarallisuus lasketaan vähentämällä yrityksen edellisen päättyneen tilikauden varallisuudesta sen velat. Jos yrityksessä on ollut työntekijöitä lisätään nettovarallisuuteen 30% päättyneen tilikauden aikana maksetuista palkoista.(Tomperi 2009, 29)

Esimerkki: Tmi J.Vartian tilikauden verotettava tulo(Tulot – menot) vuonna 2010 oli 33086 euroa.

Edellisen päättyneen tilikauden vuodelta 2009 nettovarallisuus on yhteensä 6410,72 euroa. Nettovarallisuuteen lisätään 30% edellisen päättyneen tilikauden maksetuista palkoista,

30% maksetuista palkoista x 53533,54€ = 16060,06€.

Pääomatulon laskentaperuste on siis 6410,72€ + 16060,06€= 22470,78€.

Pääomatulona verottava osuus on siis

20% x 22470,78€= 4494,16 euroa

tai vaihtoehtoisesti

10% x 22470,78€= 2247,08 €.

Loput tilikauden tuloksesta verotetaan ansiotulona:

33086-4494,16=28591,84€ (20% mukaan) tai

33086-2247,08= 30838,92€ (10% mukaan)

(Tomperi 2009a, s30-31)

Verolaskelma 10% pääomatulo-osuuden mukaan :

Pääomatulo-osuus	2247,08€ (20% x 22470,08€)
Verotettava ansiotulo	30838,92€ (33086€- 2247,08€)
Valtionvero:	1838,65€ (502+(30838-23200)x17,5%)
Kunnallisvero	6167,78€ (30838,92 x 20%)
Kirkollisvero	431,74€ (30838,92 x 1,4%)
Sairausvakuutusmaksu	366,98€ (30838,92x 1.19%)
Verot ja maksut ansiotuloista	8805,15€
Vero pääomatulosta	629,18€ (2247,08€ x 28%)
Verot ja maksut tilikaudelta 2010 yhteensä	9434,33€

Tulos verojen jälkeen   23651,67€ (33086-9434,33)

Verolaskelma 20% pääomatulo-osuuden mukaan:

Pääomatulo-osuus	4494,16€(20% x 22470,78€)
Ansiotulo-osuus	33086€ - 4494,16€ =28591,84€
Valtionvero	1445,57€ (502+(28591,84-23200) x 17,5%)
Kunnallisvero	5718,37€ (28591,84 x 20%)
Kirkollisvero	400,29€ (28591,84 x 1,4%)
Sairausvakuutusmaksu	340,24€ (28591,84 x 1,19%)
Vero pääomatulosta	1258,36 (4494,16 x 28%)
Maksettavat verot ja maksut yhteensä	9162,83€

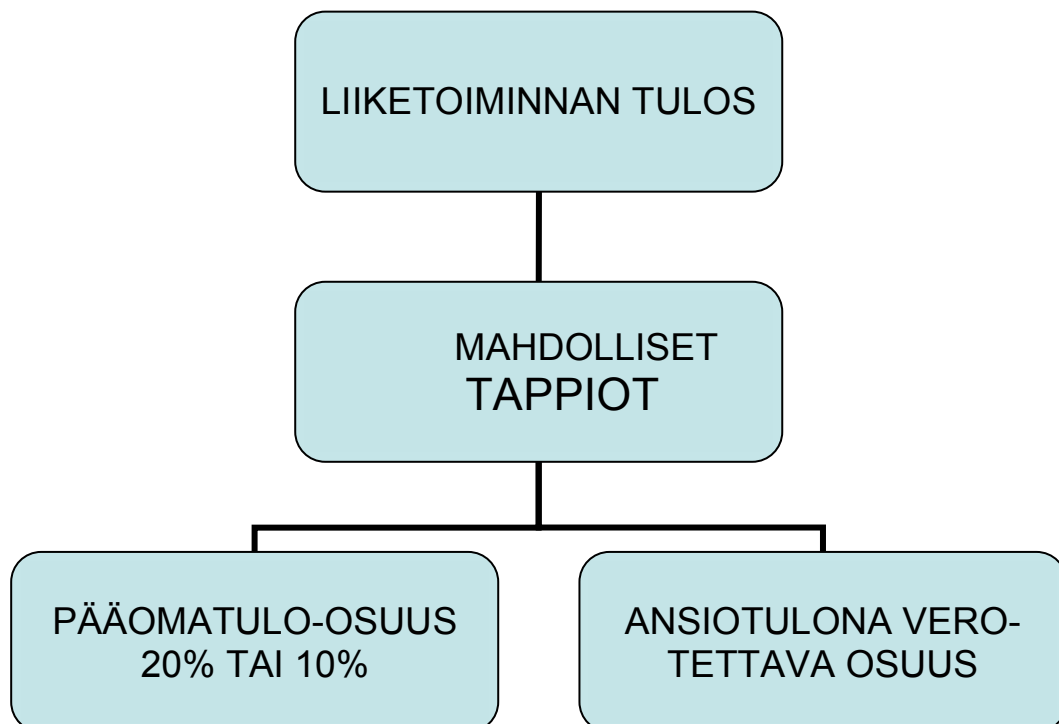

Tulos verojen ja maksujen jälkeen 23923,17€ (33086-9162,83)

Verolaskelmasta voidaan päätellä, että yrittäjän ei ole kannattavaa hakea pääomatulo-osuuden verotusta nettovarallisuuden 10% tuoton perusteella, koska hän hyötyy 20% pääomatulo-osuuden mukaan verotetusta tuloksesta verotuksessa 271,50 euroa.

TAULUKKO 1. Tomperi kuvaa (2009) yksityisen toiminimen tulojen jakautumista seuraavanlaisesti:

3.4 Toiminimen edut ja haitat

Yksityinen toiminimi sopii hyvin aloittavalle yrittäjälle sekä sivutoimista yrittäjyyttä suunnittelevalle. Toiminimen perustaminen on helppoa ja sen hallinnointi yksinkertaista. Yrittäjällä on valta tehdä päätökset yrityksessä ja käyttää yrityksen varoja ilman muodollisuuksia. Runsaasti pääomaa tarvitsevalle yritykselle toiminimi ei ole järkevin vaihtoehto henkilökohtaisen vastuun johdosta. Yksityisen toiminimen osakkaiden määrä ei toiminimessä pysty lisäämään, ainoastaan yrittäjän puoliso ja perhe voidaan laskea osakkaiksi liiketoimintaan mikäli he toimivat yrityksessä. Osakkaiden luku-

määrän kasvattamisen tullessa ajankohtaiseksi, on ainoa vaihtoehto yritysmuodon muutos joko henkilöyhtiöksi tai osakeyhtiöksi.

Kirjanpidon yksityisessä toiminimessä yrittäjä pystyy tarvittaessa tekemään itse, vaikka suositeltavaa on jättää se ammattilaisten hoidettavaksi. Etenkin liiketoiminnan kasvaessa yrittäjän kannattaa keskittyä omaan ammattitaitoonsa yrityksen liiketoiminnassa ja ulkoistaa taloushallinto tilitoimistolle. Ammattitaitoinen kirjanpitäjä tekee myös veroilmoituksen yrittäjän puolesta sekä antaa neuvoja yrityksen taloushallinnosta ja verotuksesta. Yksityisen toiminimen verotus on olennainen seikka yritysmuotoa mietittäessä. Jos yritys on tuottoisa ja sen tilikauden tulos on säännöllisesti yli 30000€ kannattaa yhtiömuodon muuttamista harkita vakavasti.

4. OSAKEYHTIÖ

4.1 Yleiset Periaatteet

Osakeyhtiö on Suomen yleisin yhtiömuoto ja sitä säätelee osakeyhtiölaki OYL.(Kinkki, Lehtisalo, 2004, s72) Osakeyhtiölaki määrittää osakeyhtiön toiminnan yhdeksän keskeistä periaatetta. Periaatteita ovat osakeyhtiön oikeushenkilöllisyys ja osakkeen omistajan rajoitettu vastuu, pääoma ja sen pysyvyys, osakkeen luovutettavuus, toiminnan tarkoitus, enemmistöperiaate, yhdenvertaisuus, johdon tehtävä, sekä tahdonvaltaisuus.(Osakeyhtiölaki 2007 624 1: 2-9§)

Osakeyhtiöitä Suomessa ovat yksityinen osakeyhtiö ja julkinen osakeyhtiö.(Tomperi 2009a. s44) Osakeyhtiössä osakkaiden määrää ei ole rajattu, vaan sen omistajina voi toimia yksi tai useampi osakas. Osakkaana voi olla toinen yritys tai luonnollinen henkilö.(Kinkki, Lehtisalo, 2007, s72-73) Osakeyhtiö muodostaa perustettaessa oman oikeussubjektinsa, (Villa, Ossa, Saarnilehto, 2007, s58)

Osakeyhtiön keskeisin yhtiöoikeudellinen periaate on rajoitettu vastuu. Tämä tarkoittaa sitä, että osakeyhtiön omistajat ovat vastuussa ainoastaan sijoituksestaan yhtiön osakepääomaan.(Villa S.2006 s39) Näin ollen osakeyhtiössä osakas eli omistaja ei ole itse henkilökohtaisesti vastuussa yrityksen toiminnasta eikä sen veloista. Tämä tekee osakeyhtiöstä kiinnostavan vaihtoehdon monille yrittäjille, etenkin sellaisille jotka vaativat paljon pääomaa perustamisvaiheessa. Käytännössä aloittavassa osakeyhtiössä jolla ei ole kiinteää omaisuutta sen omistava yrittäjä joutuu takaamaan henkilökohtaisesti tai panttaamalla omaisuuttaan yhtiön velkoja vastaan ja on siten vastuussa veloista.

Pääoman pysyvyydellä tarkoitetaan yhtiöön sidotun osakepääoman koskemattomuutta, periaatteen tarkoitus on olla yhtiön velkojen suojaksi.(Villa,

Ossa, Saarnilehto, 2007 s60) Osakkeen luovutettavuus periaatteella mahdollistetaan osakeyhtiön osakkeiden rajoitukseton myynti ja hankinta. Myynti ja luovutus voidaan tehdä ilmaiseksi tai veloitusta vastaan.(Villa ym. 2007, s) Luovutettavuus periaatteeseen voidaan tehdä poikkeus kirjaamalla se yhtiöjärjestykseen.(Oyl 1 :4§) Osakeyhtiön toiminnan tarkoitus on tuottaa voittoa omistajilleen, tämä periaate voidaan kumota yhtiöjärjestykseen kirjalla määräyksellä.(OYL 1:5§) Enemmistöperiaate oikeuttaa osakkeen omistajien käyttämään päätösvaltaansa yhtiökokouksella. Päätökset tehdään osakkaiden antamien äänten enemmistöllä, ellei yhtiöjärjestyksessä tai osakeyhtiölaissa määrätä toisin.(OYL 1:6§) Yhdenvertaisuus periaate antaa yhtiön osakkeille tasa-arvoiset oikeudet, ellei yhtiöjärjestyksessä ole määrätty toisin. Yksikään yhtiön hallinnon jäsenistä ei saa toimia tavalla, joka voi tuottaa osakkaalle tai muulle epäoikeutettua etua yhtiön tai toisen osakkeenomistajan kustannuksella.(OYL 1:7§) Osakeyhtiön johdon tehtävä on edistää yhtiön toimintaa sekä toimia päätöksissään yhtiön ja osakkeenomistajien etujen mukaisesti. Tahdonvaltaisuus oikeuttaa osakkeenomistajat määräämään yhtiön toiminnasta yhtiöjärjestyksessä. Yhtiöjärjestykseen ei voida kirjata määräystä joka on osakeyhtiölain, muun lain pakottavan säädöksen vastainen tai yleisesti vastoin hyviä tapoja.(OYL 1:8-9§)

4.2 Perustaminen

Osakeyhtiön perustaminen vaatii kirjallisen perustamissopimuksen laatimisen. Se on osakeyhtiön perustajien, eli osakkaiden välinen kirjallinen sopimus missä ilmenee osakkeenomistajien merkitsemä osakkeiden määrä.(OYL 2:1§) Yksityisen osakeyhtiön osakepääoman tulee olla vähintään 2500€. Perustamissopimuksen tulee sisältää myös yhtiöjärjestys tai se tulee liittää siihen(Tomperi 2009a).

Osakeyhtiön perustamissopimuksessa tulee ilmetä:

1. Sopimuksen päivämäärä
2. Kaikki osakkeenomistajat sekä kunkin merkitsemät osakkeet
3. Osakkeen merkintähinta
4. Osakkeen maksuaika
5. Yhtiön hallituksen jäsenet

(OYL, 2 §2)

Yhtiöjärjestyksessä on mainittava:

1. Yhtiön toiminimi
2. Kotipaikkana oleva Suomen kunta
3. Yhtiön toimiala

(OYL, 2 §3)

Osakeyhtiö perustetaan lähettämällä perustamisilmoitus sekä yhtiöjärjestys patentti- ja rekisterihallitukselle. Mukaan tulee liittää myös vakuutus, että perustamisessa on menetelty osakeyhtiölain velvoittamalla tavalla, todistus osakeyhtiölain mukaisesta osakkeiden maksamisesta joka voi olla esimerkiksi pankin kuitti maksutapahtumasta tai yhtiön ollessa tilintarkastusvelvollinen tilintarkastajan todistus. Osakeyhtiön perustamisilmoituksen käsittelymaksu 350€ tulee olla suoritettuna ja kuitti maksusta liitteenä perustamisasiakirjojen mukana.(Patentti- ja rekisterihallitus, luettu 15.1.2011)

4.3 Hallinto

Osakeyhtiössä ylintä valtaa pitää osakkeenomistajien pitämä yhtiökokous, jotka eivät kuitenkaan pysty tekemään päätöksiä pelkästään omistamansa osakemäärän perusteella. Osakkeenomistajat valitsevat yhtiölle hallituksen. Pienemmissä tai yhden henkilön omistamissa osakeyhtiöissä riittää, kun hallitukseen nimetään puheenjohtaja ja varajäsen.(Villa ym. 2007, s79)

Käytännössä omistaja toimii hallituksen ainoana jäsenenä ja hallituksen varajäsen valitaan sen varalta, että varsinainen jäsen on estynyt hoitamaan yhtiön hallintoa. Yhtiöön voidaan myös valita toimitusjohtaja, jonka tehtävä on johtaa yhtiön päivittäistä toimintaa. Jos yhtiön osakepääoma kasvaa yli 80000€ on sen hallituksessa oltava vähintään kolme jäsentä ja lisäksi sillä tulee olla toimitusjohtaja.(Meretniemi ym.2009, s51.)

4.4 Osakkeet

Osakeyhtiön omistukseen oikeuttavat sen osakkeet. Osakkeiden lukumäärä ilmenee yhtiön perustamisvaiheessa tehdystä perustamissopimuksesta. Osakkeet antavat tasa-arvoisen äänivallan yhtiön sisällä, ellei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä. Osakkeeseen sisältyy osakkaan oikeudet sekä velvollisuudet yhtiössä.(Villa, Ossa & Saarnilehto 2007, s66-.)

Osakkeita voidaan myydä ja luovuttaa vapaasti maksua vastaan tai ilman maksua. Yhtiön pääoman ja osakaspuhjan lisäämiseksi voidaan yhtiökokouksen päätöksellä järjestää osakeanti, missä yhtiön omistuksessa olevia osakkeita myydään joko yhtiön ulkopuolelle tai sen nykyisille osakkeenomistajille. Lähtökohtaisesti osakkeenomistajat ovat etuoikeutettuja merkitsemään osakeannissa liikkeelle lasketut osakkeet, mutta osakeyhtiölain tahdonvaltaisuus periaatteen mukaisesti tästä voidaan poiketa yhtiöjärjestykseen kirjatulla määräyksellä.(Villa ym. 2007, s88-89)

4.5 Osakeyhtiön verotus

Osakeyhtiö on osakkaistaan riippumaton verovelvollinen. Osakeyhtiölle vahvistetaan verotettava tulo josta se maksaa tilikauden voitostaan yhteisöveroa 26% vuonna 2011(Verohallinto). Yhteisövero jaetaan veronilitys-

lain mukaan siten, että valtion osuus on 76,22%, kunnan 22,03% ja seurakuntien 1,75% maksetusta yhteisöverosta.(Tomperi 2009a, s44)

4.6 Osakkaiden verotus

4.6.1 Varojenjakko ja palkanmaksu osakeyhtiöltä osakkaalle

Osakeyhtiössä on erilaisia tapoja jakaa varoja yhtiöstä osakkaille. Osakeyhtiölain mukaiset varojenjakko tavat ovat voitonjakko osinkona tai vapaan omanpääoman rahastosta, osakepääoman alentaminen, omien osakkeiden hankkiminen tai lunastaminen sekä yhtiön purkaminen.(Tomperi 2009a s69) Yrittäjä voi myös maksaa itselleen palkkaa työpanoksen mukaan tai ottaa osakaslainaa yhtiöstä.(Tomperi, 2009a, s62) Osakaslaina on lyhytaikainen laina yhtiöltä osakkaalle. Osakaslainasta on kerrottu tarkemmin luvussa 4.6.4.

Osakepääomaa ei voi alentaa ilman velkojien suostumusta eikä ilman, että yhtiön muut sidotunpääoman erät ovat jakokelvottomia.(Villa, Ossa, Saarnilehto, 2007 s60). Osakepääomaa voidaan alentaa tekemällä muutosilmoitus Patentti- ja rekisterihallitukselle. Muutosilmoituksen käsittelykustannus on 200€. (Patentti ja rekisterihallitus.)

Yrityksestä omistajalle maksetut palkat ja etuudet verotetaan yrittäjän henkilökohtaisena ansiotulona valtion progressiivisen tuloverotuksen mukaisesti. (Taulukko1.)

Osakeyhtiö voi jakaa osinkoa omistajilleen. Osingonjaon edellytyksenä on yrityksen jakokelpoisten varojen määrä. Osinkoa voidaan maksaa edellisen päättyneen tilikauden varoista tai kesken tilikauden välisosinkona.(Tomperi 2009a, s60) Osingon saajan verotuksen kannalta ei ole merkitystä, onko osinko edelliseltä tilikaudelta vai kuluvalta tilikaudelta. Se käsitellään osingon saajan verotuksessa sen verovuoden tulona, jolloin osinko on nostettu.(Tomperi 2009a, s61) Luonnolliselle henkilölle maksettavan osingon ve-

rotus jakautuu verovapaaseen tuloon, pääomatuloon ja ansiotuloon. Maksettu osinko on verovapaata, jos sitä maksetaan osaketta kohti enintään 9% sen matemaattisesta arvosta. Osakkeen matemaattinen arvo lasketaan jakamalla osakeyhtiön nettovarallisuus sen osakkeiden lukumäärällä. Osakkeiden matemaattisesta arvosta vähennetään mahdolliset osakaslainat joita ei ole maksettu takaisin tilikauden päättymiseen mennessä. Jos verovapaan osingon osuus ylittää 90000 euroa vuodessa, on tämän ylittävästä määrästä 70% veronalaista pääomatuloa ja 30% verovapaata tuloa.(Verohallinnon julkaisu 63)

Jos yrityksen nettovarallisuus on pieni ja osingon määrä ylittää 9% osakkeiden matemaattisesta arvosta on osingosta 70% verotettavaa ansiotuloa ja 30% verovapaata tuloa(Tomperi 2009a, s46).

Osakeyhtiöstä jaettujen verovapaiden osinkojen tarkoitus on ehkäistä kaksinkertaista verotusta. Osakeyhtiön verotus kannustaa yhtiötä kasvattamaan varallisuutta, koska osakkaat hyötyvät siitä verovapaiden osinkojen muodossa.

Esimerkki 2. (Tomperi 2009, 46)

J.Vartia Osakeyhtiö tilikauden tulos on ennen veroja 20000€. J.Vartia on yhtiön ainoa osakas ja osakkeiden lukumäärä on 1kpl. Yhtiö päättää jakaa osinkoa vuodelta 2010 14800 euroa, mikä vastaa yrityksen tulosta verojen jälkeen. Palkkaa yhtiö on yhteensä maksanut Vartialle tilikaudella 13086,00 euroa. Yhtiön nettovarallisuus 6410,72 euroa.

Jaettava osinko	14800€ (26% x 20000€)
Osakkeen matemaattinen arvo =	576,96 euroa (9% x 6410,72)
Loput osingosta	14233,04€ (14800€ - 576,96)
jakautuu seuraavanlaisesti:	

70% x 14233,04€ = 9956,13€ on verotettavaa ansiotuloa.
30% x 14233,04€ = 4266,91€ on verovapaata tuloa.

Verovapaata tuloa yhteensä 4843,87€ (576,96+4266,91)

Verotettavaa ansiotuloa 9956,13 euroa + palkkana maksettu 13086€ = 23042,13

Ansiotulo-osuudesta maksettavaa veroa kertyisi:

Valtion vero	491,74€ (8+(23042,13-15600)x 6,5%)
Kunnallisvero Pirkkala	4608,43€ (23042,13 x 20%)
Kirkollisvero	322,59€ (23042,13 x 1,4%)
SV-maksu	281,11€ (23042,13 x 1,19%)

Yrittäjän ansiot yhteensä	27886 €
Verot ja maksut yhteensä -	<u>5703,87</u>
Tulot verojen jälkeen	22182,13€

Esimerkki 3.

Oletetaan, että J. Vartia ei olisi nostanut tilikauden aikana palkkaa yhtiöstä ja yhtiön tulos 24483,64 maksettaisiin osinkotulona yrittäjälle.

Tulos	24483,64€ (33086€ x 26%)
9% osakkeen matemaattisesta arvosta	<u>-576,96€(6410,72 x 9%)</u>
=	23906,68 €

Ansiotulo-osuus 70% 16734,68€ (23906,68 x 70%)

Verovapaa osuus 30% 7172€ (23906,68 x 30%)

Verot ja maksut ansiotuloista

Valtionvero	81,75€ (8+(16734,68€-15600) x 6,5%)
Kunnallisvero	3346,94€ (16734,68 x 20%)
Kirkollisvero	234,29€ (16734,68 x 1,4%)
SV-maksu	199,14 (16734,68 x 1,19%)

Verot ja maksut yht. 3862,12€

Tulot verojen jälkeen	
Osinkotulo	24483,4€
Verot ja maksut -	<u>3862,12€</u>
Tulo verojen jälkeen	20621,28€

Esimerkki 4.

Yritys toimii osakeyhtiönä ja yrittäjä nostaa tilikauden aikana palkkaa 33086€. Yhtiö tekee nollatuloksen.

Verolaskelma ansiotulona

Valtionvero	2232,05€ (502+(33086-23200) x 17,5%)
Kunnallisvero	6617,2€ (33086€ x 20%)
Kirkollisvero	463,20€ (33086 x 1,4%)
SV maksu	<u>393,72€ (33086 x 1,19%)</u>
Yhteensä	9706,17€
	33086€
	<u>9706,17€</u>
Tulot verojen jälkeen	23379,83€

Esimerkkien 2, 3 ja 4 perusteella voidaan havaita, että yhtiön pienestä nettovarallisuudesta johtuen yrittäjän olisi edullisinta nostaa koko tilikauden tulos palkkatulona.

4.6.2 Peitelty osinko

Liiketapahtuma, joka lisää yhtiön velkoja tai vähentää sen varoja ilman liike-taloudellista perustetta on osakeyhtiölain mukaan peiteltyä osinkoa.(OYL 13: 1§) Peitelty osinko voi olla etuus tai muun rahanarvoinen korvaus jonka osakeyhtiö antaa omistajalleen tai tämän omaiselle ilman korvausta tai poikkeuksellisen halvalla hinnalla.(Tomperi 2009 s.55) Verotus kohdistuu aina yhtiön osakkaaseen vaikka peitellyn osingonsaaja olisi hänen omaisensa. Peiteltyä osinkoa voi olla esimerkiksi osakaslaina josta ei peritä kor-koa, korko on alle käyvän markkinahinnan tai on myönnetty ilman takaisin-maksuvelvoitetta. Jos yhtiö vuokraa osakkaalta kiinteistön käyttöönsä ja maksaa siitä kohtuuttoman suurta korvausta, katsotaan se myös peitellyksi osingoksi.(Tomperi 2009a, 56)

Peitellystä osingosta aiheutuvat veroseuraamukset ovat tapauskohtaisia.(Tomperi 2009 56) Jos korottomana myönnetty osakaslaina katsotaan peitellyksi osingoksi lasketaan sille korko käyttäen valtionvarainministeriön vahvistamaa peruskorkoa. Korko käsitellään yhtiön verotuksessa tulona ja lasketaan osakkaan verotettavaksi ansiotuloksi. Verohallituksen mukaan peitelty tulo ei ole koskaan pääomatuloa vaan se verotetaan 70% ansiotulona ja 30 % verovapaana tulona.(Verohallinto. Luettu 18.4.2011).

4.6.3 Laiton varojenjak

Osakeyhtiön varojenjaossa tulee noudattaa varojenjako koskevia menettely säännöksiä. Jos näin ei toimita ja yhtiö jakaa varoja ilman, että sillä on jakokelpoisia varoja se katsotaan laittomaksi varojenjaoksi.(Tomperi 2009, s64) Yhtiö ei voi maksaa osinkoa osakkailleen, jos yrityksen tiedetään olevan maksukyvytön tai varojenjak

aiheuttaa maksukyvyttömyyden.(Verohallinto. Luettu 19.4.2011) Laiton varojenjak

ei lähtökohtaisesti ole peiteltyä osinkoa. Esimerkiksi tilanteessa, jossa yhtiö onko maksanut osinkoa ilman, että sillä on ollut riittävästi jakokelpoisia varoja sitä ei katsota peitellyksi toiminnaksi ja se verotetaan osinkona.(Verohallinto, luettu 19.4.2011) Laiton varojen jak

o voidaan myös katsoa peitellyksi osingoksi tilanteissa, joissa osakas myy yhtiölle tavaroita tai palveluja ylihintaan tai vastaavasti, jos yhtiö myy osakkaalle hyödykkeitä tai palveluja alihintaan(Verohallinto 19.4.2011).

4.6.4 Osakaslainat

Osakaslaina on osakeyhtiön osakkaan yhtiöltä ottama laina. Osakaslaina tulee maksaa yhtiölle takaisin sen verovuoden, jonka aikana laina on otettu loppuun mennessä. Mikäli osakaslainaa ei ole maksettu verovuoden loppuun mennessä aiheutuu lainasta veroseuraamuksia. Verovuoden aikana lyhennettyä osuutta ei veroteta.(Tomperi 2009 a, 53,56)

Osakaslainasta tulee myös periä markkinahintaista kohtuullista korkoa. Mikäli näin ei toimita, katsotaan osakaslaina peiteltyksi osingoksi ja se aiheuttaa veroseuraamuksia.(Verohallinto, luettu 18.4.2011)

4.7 Osakeyhtiön edut ja haitat

Vaikka osakeyhtiö olisi kokonaisuudessaan yhden henkilön omistama, sen hallinnointi vaatii osakeyhtiölain määräämän byrokratian noudattamista. Yrittäjällä on toki allekirjoitusoikeus yhtiössä ja hän voi edustaa yhtiötä, sekä tehdä hankintoja sen nimissä. Isommista päätöksistä sekä hankinnoista pitää olla hallituksen päätös ja pöytäkirjat siitä. Esimerkiksi kaikki osakeyhtiön pankkiasioiden hoito vaatii hallituksen päätöksen sekä pöytäkirjan pankille todisteeksi. Yrittäjällä tulee olla mukana myös yhtiön kaupparekisteriote minkä avulla voidaan todeta hänen oikeutensa hoitaa yhtiön asioita.

Päällimmäisenä erona päivittäisessä hallinnoinnissa nostaisin esille yrittäjän varojen noston yhtiöstä ja yhtiöoikeudellisen vastuun. Yksityisnostot eivät ole osakeyhtiössä mahdollisia vaan yrittäjän tulee maksaa palkkaa itselleen tai maksaa osinkoja. Osakeyhtiö on oma oikeussubjekti ja liiketoiminnan vastuut ovat lähtökohtaisesti yhtiöllä. Osakkeenomistajat ovat vastuussa vain yhtiöön sijoittamiensa varojen verran. Verohyöty kasvaa merkittäväksi tekijäksi yrityksen tuloksen sekä nettovarallisuuden kasvaessa.

5. YHTIÖMUODON VAIHTAMINEN TOIMINIMESTÄ OSAKEYHTIÖKSI

5.1 Käytännön prosessi

Yksityisen toiminimen muuttamisesta osakeyhtiöksi ei ole määritelty osakeyhtiölaissa toisin kuin avoimen- tai kommandiittiyhtiön muutoksesta. Muutos on kuitenkin mahdollinen siten, että toiminimen toimintaa jatkamaan perustetaan osakeyhtiö, jonka kaikki osakkeet merkitään yhtiömuotoa vaihtavan toiminimen omistajalle. Yrityksen varat ja velat siirretään perustetun osakeyhtiön omistukseen verotuskirjanpidon avulla apporttina.(Immonen 2009 ,s428) Osakeyhtiölaki määrittelee apportin yhtiöön sijoitettuna omaisuutena jolla on rahallista arvoa yhtiölle. Osakkaan sitoumus antamaan työpanoksensa yhtiölle ei voi olla apporttia.(OYL 2:6§)Osakkeiden merkintään käytettävästä apportista tulee mainita yhtiön perustamissopimuksessa. Perustamissopimuksessa tulee olla selvitys siirrettävästä apporttiomaisuudesta. Selvityksessä tulee yksilöidä apporttiomaisuus ja sillä suoritettavan maksun määrä, selvitys omaisuuden arvostamiseen vaikuttavista seikoista sekä arvostamissa noudatetut menetelmät.(Osakeyhtiölaki 2: §6)

Muutos tapahtuu lähettämällä patentti- ja rekisterihallitukseen osakeyhtiö perustamisilmoitus liitteineen.(kts. Osakeyhtiön perustaminen)

Toiminimen kirjanpidossa oleva omaisuus siirretään osakeyhtiölle maksuna osakkeiden merkinnästä(Immonen 2009, s428). Siirrettävän varallisuuden arvosta tulee olla auktorisoidun tilintarkastajan lausunto. Yrityksen uuteen yhtiöön siirrettävien varojen tulee kattaa perustettavan osakeyhtiön osakepääoma. Yksityinen toiminimi ei siis varsinaisesti muutu osakeyhtiöksi, vaan sen siirretään osakeyhtiölle ja toiminimi lopetetaan. Yrittäjä voi halutessaan jatkaa myös toiminimen toimintaa.(PRH, 15.1.2011.)

5.2 Verotus

Yhtiömuodon muutoksessa yritystä verotetaan yksityisen toiminimen mukaan siihen asti kunnes uusi osakeyhtiö ja yhtiömuodon muutos on rekisteröity. Jos yhtiömuodon muutos tehdään kesken tilikauden päättyy yritysmuodon verovuosi muutoshetkeen ja sen tulee tehdä tilinpäätös, sekä tehdä veroilmoitus muutoshetkeen päättyvältä tilikaudelta. Muutosvaiheessa yrittäjä voi siirtää yrityksestä omaisuutta henkilökohtaiseen omistukseensa, kuitenkin siten että siirrettävällä varallisuudella pystytään kattamaan osakeyhtiön osakepääoma. Yrittäjän omaan käyttöön siirrettävä omaisuus verotetaan yksityisnostona ja luovutushintana pidetään alkuperäinen hankintameno tai hankintamenoa pienempi luovutushinta (Immonen 2008, s430-433)

5.3 Muutos kirjanpitoon

Toisin kuin yksityisen toiminimi on osakeyhtiö velvollinen osakeyhtiönlain mukaan velvollinen pitämään kaksinkertaista kirjanpitoa. Tmi Joonas Varti-an kohdalla tämä ei aiheuta toimenpiteitä koska toiminta on tapahtunut yksityisliikkeenä ja on näin ollen velvollinen kaksinkertaiseen kirjanpitoon.

Yritysmuodon muutoksessa tulee säilyttää kirjanpidon jatkuvuus. Yhtiömuotoa muuttavan yksityisen toiminimen kirjanpito siirretään sen toimintaa jatkamaan perustetun osakeyhtiön kirjanpitoon samoilla arvoilla. Siirrettävästä apportiomaisuudesta ja varallisuudesta tulee olla tilintarkastajan lausunto (Immonen 2008, 428. Patentti- ja rekisterihallitus, 15.1.2011)

Jos yritysmuodon muutos tapahtuu kesken tilikauden enimmäispoistot muodostuvat toiminimen aikana tehdyistä poistoista sekä osakeyhtiön tilikaudella tehdyistä poistoista. Samoja poistoja ei voi tehdä kahteen kertaan. Tilikauden poistot voidaan siirtää kokonaisuudessaan tehtäväksi uuteen yhtiöön siirrettävästä käyttöomaisuudesta sen tilinpäätöksessä. Jos poistoja

on tehty muutosvaiheessa yksityisen toiminimen tilinpäätöksessä se vähentää osakeyhtiön poistojen määrää.(Tomperi 2009a, s138)

5.4 Negatiivinen pääoma

Toiminimelle voi muodostua negatiivista pääomaa omistajan yksityisnostoista tai yrityksen tappiollisen toiminnan johdosta. Negatiivisen pääoman muodostuminen on mahdollista yksityisessä toiminimessä sekä henkilöyhtiöissä, sillä henkilöyhtiölaissa ei ole pykälää niiden pääoman koskemattomuudesta. Negatiivisesta pääomasta voi aiheutua veroseuraamuksia ja on suositeltavaa, että negatiivinen pääoma korjataan positiiviseksi yrittäjän yksityissijoituksella tai mikäli yrityksen varat riittävät perustettavan osakeyhtiön sekä siihen siirrettävien velkojen ja osakepääoman kattamiseen ei negatiivinen pääoma ole este yritysmuodon muutokselle(Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 236-238) Tmi J.Vartian tapauksessa sen pääoma tilikauden 2010 alussa oli vielä -4012,81 euroa, mutta se korjattiin yrittäjän yksityissijoituksella yritykseen. Vuoden 2010 tilinpäätöksessä yrityksen pääoma on +345,53 euroa, eikä näin ollen aiheuta toimenpiteitä mikäli muutoksen ajankohtana olisi ollut 2010 vuoden loppu.(Tmi J.Vartia)

5.5 Yksityisnostot/ Palkka

Osakeyhtiöstä yrittäjä ei voi tehdä yksityisnostoja. Yrittäjän tulee miettiä minkä suuruista palkkaa hänen kannattaa nostaa yhtiöstä, jotta hän saa maksimoitua verohyödyn. Omistaja voi maksaa palkkaa työpanoksen mukaan. Palkka verotetaan ansiotulona yrittäjän verotuksessa. Osinkotulojen verotus suosii yhtiön nettovarallisuuden kasvattamista ja verotus osingonjakoa osakeyhtiön varojen jakamisessa.

Muutosvaiheessa mahdolliset yksityisnostot tulee tehdä ennen osakeyhtiön perustamista. Sen jälkeen kun osakeyhtiö on rekisteröity ei yksityisnostoja voi enää tehdä. J.Vartian kannalta ei ole suositeltavaa tehdä yksityisnostoja tai omaisuussiirtoja muutoksessa, koska ne voivat aiheuttaa yritykselle negatiivisen omanpääoman.(Katso 5.4)

5.6 Tilintarkastus

Yksityinen toiminimi ei ole tilintarkastusvelvollinen ja 1.7.2007 astuneen uuden tilintarkastuslain voimaantulon jälkeen perustettujen osakeyhtiöiden ei tarvitse määrätä tilintarkastajia yhtiön perustamisasiakirjoissa. Osakeyhtiöllä pitää kuitenkin olla nimetty tilintarkastaja jos sen liiketoiminta ylittää pieniyhtiön rajat. (Verohallinto, luettu 4.4.2011)

Osakeyhtiö on tilintarkastusvelvollinen mikäli vähintään kaksi seuraavista täyttyy: (Tilintarkastuslaki 13.4.2007/459 2 luku 3§)

- Taseen loppusumma yli 100000€
- Henkilöstön lukumäärä keskimäärin yli 3
- Liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 300000€

Tilikaudella 2010 Tmi. J.Vartian liikevaihto oli 270000€, henkilöstön lukumäärä 2 henkilöä ja taseen loppusumma 119470,60 euroa. Tutkimuksen kohdeyritys toiminimi J.Vartia ei siis ole tilikauden 2010 perusteella tilintarkastusvelvollinen, kun taas vuoden 2009 tilikauden liikevaihto oli yli 300000€ ja tilintarkastusvelvollisuuden ehdot olisivat täyttyneet. Vaikka tilintarkastus ei ole pakollista pieniyhtiönrajojen alittuessa voidaan tilintarkastus suorittaa.

5.7 Vastuut

Osakeyhtiön rekisteröimisen jälkeen se muodostaa oman oikeushenkilön joka on vastuussa yhtiön velvoitteista. Yksityisen toiminimen toiminnan aikana syntyneet vastuut ja mahdolliset velkojen takaukset ja panttaukset säilyvät yrittäjällä ellei velkojat erikseen vapauta tätä velkavastuusta. Velkojien ei tarvitse erikseen vastustaa velkavastuista vapauttamista. Uuden yhtiön perustamisen jälkeen syntyvät vastuut ja velvoitteet ovat osakeyhtiölain mukaisesti yhtiön vastuulla. (Immonen 2009, 428-429)

5.8 Vertailua edellisiin tilikausiin tulos/verot

Alla olevassa taulukossa vertaillaan J.Vartian yritystulon verotusta yksityisen toiminimen ja osakeyhtiön välillä. Vertailussa on mukana yksityisen toiminimen tulon verotus 20% pääomatulo-osuuden mukaan, osakeyhtiönä verotettava tulo 13086€ palkkana ja 14800€ osinkona sekä kokonaan osinkotulona verotettava tulos.

Verotus 2010 Toiminimenä		
Tilikauden tulos		33086,00€
Verot ja maksut (20% po-tulo)	-	<u>8422,30€</u>
Tulos verojen jälkeen	=	24663,70€
Verotus 2010 Osakeyhtiönä		
Palkkaa 13086 ja osinkoa 14800 =		27886,00€
Verot ja maksut yhteensä		<u>-5703,87</u>
Tulot verojen jälkeen	=	22182,13€
Koko tulos osinkona		
Tilikauden tulos		33086€

Yhteisövero		-8602,36€
Jaettava osinko	=	24483,40€
Verot ja maksut	-	<u>3862,28€</u>
Tulos verojen jälkeen	=	20621,28€

Yllä olevasta taulukosta voidaan päätellä, että jos J.Vartian toiminta olisi ollut osakeyhtiönä vuonna 2010, hän olisi maksanut veroja 2481,57€ enemmän mitä hän maksoi yksityisen toiminimen mukaan. Verohyötyä ei siis tulisi 20000€ tuloksella, josta olisi jaettu osinkotulona yrittäjälle 14800€. Laskelmassa käytettiin arviona yrittäjän kuukausittain nostamaa 1090,5 € palkkaa minkä hän arvioi minimi toimeentulon vaativan. Verotus on edullisempaa Vartialle toiminimessä, vaikka koko tilikauden tulos maksettaisiin osinkotuloina. Mikäli yrittäjä ei nostaisi osinkoa yhtiöstä, vaan hänelle olisi maksettu 33086€ palkkaa tilikauden aikana ,olisi toiminimen verotus silti edullisempi.

6. POHDINTA

Yritys- tai yhtiömuodon valintaan on vaikea löytää yhtä oikeaa vastausta. Valintaan vaikuttavat niin monet asiat. Verotuksen kannalta asiaa mietittäessä osakeyhtiö on järkevä valinta tuloksen ollessa suuri. Tomperin (2009) mukaan noin 25000€ ylittävän tuloksen verotus on edullisempi osakeyhtiössä. Luku ei ole absoluuttinen, koska siihen vaikuttavat useat tekijät esimerkiksi yrityksen nettovarallisuus. Mitä suurempi nettovarallisuus yhtiöllä on, sitä enemmän se voi jakaa verovapaata osinkoa osakkailleen. J.Vartian yrityksen nettovarallisuus on pieni ja luvun 4.6.1 perusteella voidaan todeta, että verotus osakeyhtiönä olisi vuoden 2010 tuloksen perusteella korkeampi kuin yksityisessä toiminimessä. Pienen nettovarallisuuden yhtiössä kannattaa pohtia olisiko järkevintä maksaa osinko ennemmin palkkana, jolloin se verotettaisiin yrittäjän ansiotulona. Edullisin vaihtoehto J.Vartian verotuksen kannalta osakeyhtiönä, olisi ollut nostaa koko tulos palkkana tilikauden aikana. Silti veroja ja maksuja menisi enemmän kuin toiminimessä.

Toimiala missä J.Vartia toimii vaati kohtuullisen paljon pääomaa kalustoon sekä sen säännölliseen uusimiseen. Nostaisin esille vastuukysymyksen olennaisena erona toiminimen sekä osakeyhtiön välillä. Tutkimuksen kohteena olevan yrityksen lainoja takaa yksityinen henkilö eikä vastuu veloista siirry yhtiömuodon vaihdossa osakeyhtiölle. Tulevaisuudessa muutoksesta voisi olla hyötyä jos yritys pystyisi keräämään lisää omaa pääomaa lainojen pantiksi. Yrityksen nettovarallisuus on vähäinen ja omistuspohjan lisääminen sekä mahdollinen korjaamotoiminta jätteenkuljetuksen ohella ovat keinoja joilla yritys voisi kehittää toimintaa ja kasvattaa

Suurin ero yritysmuotojen välillä Tmi. J.Vartian tilanteessa on yhtiön päivittäinen hallinta ja päätöksenteko. Osakeyhtiössä isommat päätökset vaativat yhtiökokouksen pitämistä sekä pöytäkirjan laatimista päätöksiä koskien. Esimerkiksi yksityisessä toiminimessä yrittäjä voi mennä pankkiin hakemaan yritykselle luottokortin ja avaamaan tilin. Osakeyhtiössä sama toimenpide vaati hallituksen pöytäkirjan, missä on päätös luottokortin hakemi-

sesta ja uuden tilin avaamisesta. Hallituksen päätös ja pöytäkirjan laatiminen sikäli kun osakeyhtiöllä on vain yksi osakas ei ole monimutkaista, mutta pakollinen toimenpide. Yrittäjä voi osakeyhtiössäkin ostaa tavaroita sekä tehdä hankintoja yritykselle vapaasti ilman byrokratiaa, mutta on hyvä pitää mielessä, että kaikki isommat päätökset vaativat hallituksen hyväksynnän sekä virallisen päätöksen pöytäkirjan muodossa.

Itse muutos toiminimestä osakeyhtiöksi on kuitenkin mahdollinen ja toteutettavissa suhteellisen pienellä vaivalla. Yrittäjän ei itse kannata osallistua muutosprosessiin, vaan se kannattaa jättää yrityksen kirjanpitäjän tehtäväksi. Ammattitaitoisella kirjanpitäjällä on kokemusta ja tietoa yritysmuodon muutoksista ja näin muutos voidaan tehdä oikein. Muutosprosessissa yrittäjä ja kirjanpitäjä sopivat mahdollisista omaisuussirroista toiminimestä yrittäjän henkilökohtaiseksi omaisuudeksi sekä poistojen suorittamisista.

Yritysmuodon vaihtamisessa pitää katsoa kokonaisuutta, sekä yrittäjän näkökulmasta muutoksen vaikutuksista päivittäiseen toimintaan. Taloudellisesta ja vastuiden näkökulmasta muutos on kannattava, mikäli liiketoiminta kehittyy suunnitellulla tavalla. Nykyisellä liiketoiminnalla ei yhtiömuodon muutoksesta olisi hyötyä sen enempää verotuksessa kuin vastuukysymyksissä.

LÄHTEET

Kirjalliset lähteet:

Airaksinen, M., Pulkkinen, P. Rasinaho, V. 2007. Osakeyhtiölaki II.

Immonen, R. 2008. Yritysjärjestelyt. 4.painos. Helsinki: Kariston Kirjapaino Oy

Kinkki, S. & Lehtisalo, S. 2004. Yritystietous. 1-6.painos. Vantaa: Dark oy

Meretniemi, I. & Ylönen H. 2009. Yrityksen perustajan käsikirja 1.-2.painos. Vantaa: Otava

Tomperi, S. 2009. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. 23.painos. Helsinki: WSOYpro Oy

Villa S., Ossa J., Saarnilehto A.2007. YRITYSMUODOT- toiminta, rahoitus ja verotus. 1.painos. Helsinki: WSOYpro.

Villa, S.2006. Henkilöyhtiöt ja osakeyhtiö. 3., uudistettu painos. Helsinki: WSOYpro

Sähköiset lähteet:

Pirkanmaan Jätehuolto. http://www.pirkanmaan-jatehuolto.fi/Yhtio/Ajankohtaista_yhtio, luettu 20.2.2011

Osakeyhtiö / Osakeyhtiön ja osakkaan välinen rahaliikenne. Verohallinto. Päivitetty 18.8.2008. http://www.vero.fi/?article=3248&domain=VERO_MAIN&path=5,40,89,91&language=FIN. Luettu 18.4.2011

Osakeyhtiö / Tuloverotus. Verohallinto. Päivitetty 18.8.2008. http://www.vero.fi/?path=5,40,89,91&article=3247&domain=VERO_MAIN&language=FIN&index=#. Luettu 15.1.2011

Osakeyhtiö / Perustaminen. Verohallinto. Päivitetty 18.8.2008. http://www.vero.fi/?path=5,40,89,91&article=3244&domain=VERO_MAIN&language=FIN&index=#. Luettu 15.1.2011

Toiminimen perustaminen. Patentti- ja rekisterihallitus. Päivitetty 20.10.2010. <http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh/perustaminen.html>. Luettu 4.2.2011

Toiminimen muuttaminen osakeyhtiöksi. Patentti- ja rekisterihallitus. Päivitetty 1.1.2010.

<http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh/muutokset/muutososakeyhtioksi.htm>
l. Luettu 15.1.2011

Uuden osakeyhtiölain vaikutuksia verotukseen. Verohallinto. Päivitetty 22.3.2007.

http://www.vero.fi/default.asp?path=5,40,87&article=5399&domain=VERO_MAIN. Luettu 19.4.2011

Yksityinen elinkeinonharjoittaja / Perustaminen. Verohallinto. Päivitetty 21.1.2009.

http://www.vero.fi/?article=3226&domain=VERO_MAIN&path=5,40,89,91&language=FIN. Luettu 5.2.2011

Yksityinen elinkeinonharjoittaja / Tuloverotus. Verohallinto. Päivitetty 28.12.2009.

http://www.vero.fi/?article=3229&domain=VERO_MAIN&path=5,40,89,91&language=FIN. Luettu 15.1.2011

Liite 1 malli Osakeyhtiön hallituksen päätöksen pöytäkirjasta

Hallituksen kokous

Joonas Vartia Oy

Y:xxxxxxxxxx

Pirkkala

1.5.2011

Läsnä 100% osakkeenomistaja sekä hallituksen varsinainen jäsen Joonas Vartia(260686-1234). Valittiin Joonas Vartia pöytäkirjan tarkastajaksi. Todettiin kokous laillisesti koolle kutsutuksi.

1§ Päätettiin avata yhtiölle tili Osuuspankkiin. Käyttöoikeudet tiliin myönnettiin Joonas Vartialle. Päätettiin ottaa tiliin verkkopankkitunnukset se hakea yhtiölle Visa debit korttia. Yhtiön Nordean tilistä 12345-12345 päätettiin poistaa Pekka Pankkiiriin(121289-1234) käyttöoikeudet. Päätettiin poistaa myös Pankkiirin käytössä ollut Visa kortti ja hakea tilalle uusi Visa Debit Joonas Vartian nimellä. Päätettiin hakea verkkopankki tunnukset Nordean tiliin.

2§ Koska muita asioita ei ollut päätettiin kokous.

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty

Joonas Vartia